

Posudek od vedoucího práce

ANDĚLOVÁ, Tereza. *Běžně mluvený jazyk mladé generace v Karviné. Bakalářská práce. Olomouc 2016.*

Velkou předností bakalářské práce Terezy Andělové je jazykový materiál, který autorka shromáždila zodpovědně a s poměrně jasně formulovaným výzkumným záměrem – diplomantka pracuje s celkem 90 minutami záznamu, který bezezbytku transkribovala podle jednotných pravidel. Je si vědoma, jak se v práci uvádí na několika místech, faktu, že tu není popisován běžně mluvený jazyk v Karviné jako takový, ale jen jeho výřez – jeho odraz v idiolektech celkem osmi respondentů, mladých lidí ve věku 23 až 29 let, jejichž podrobná sociolingvisticky relevantní charakteristika je v příloze práce. Oceňuji též autorčin pokus o to, bezezbytku vypsát z literatury a nějakým způsobem utřídit veškeré fonologické a morfologické rysy tradičních dialektů z okolí Karviné – hojně je při tom využit i *Český jazykový atlas*.

Následně autorka (nutno ale říct, že výběrově, protože vcelku to ani nelze) ověřuje, které jazykové jevy v mluveném jazyce mladých obyvatel Karviné ještě přetrvávají. Analýza, při které autorka využívá nejzákladnějších statistických metod, má velmi povšechný ráz. Práci by prospělo systematické uvádění absolutních čísel (vedle procentuálních údajů, se kterými autorka vždy pracuje) a dále podstatně větší zřetel k tomu, jaký vliv má na ústup či naopak „neústup“ určitého jazykového jevu kontext, zejm. fakt, ve které části slovního tvaru se proměnná nachází či zda je její výskyt v nějakém vztahu s určitými slovními druhy nebo vůbec s konkrétními lexémy. Tak např. stav přehlásky *u > i* autorka dokumentuje (na s. 31–32) jen stavem ve formantech sloves vzoru *kupuje* a *kryje*, ale pomíjí formanty substantiv (akuz. sg. *čepicu – čepici*) a dále stav ve tvarotvorných bázích (*břuch* uvádí jen jako příklad). Vedle toho tvar dat. sg. *ji* (od zájmena *ona*) interpretuje autorka tamtéž jako výsledek přehlásky, ale jde přece pouze o krácení (*ji > ji*). Podobně by výkladu o krácení vokálů (s. 30), kde autorka mluví též o „dloužení“, prospěla větší specifikace toho, co a kde se krátí, příp. „dlouží“ („dloužením“ však autorka zřejmě myslí „ponechání původní délky“).

Jako úvod k diskuzi při obhajobě připojuji tyto otázky:

- 1) Jaká jedinečná souhláska zaniká ve spojení *pod pásem* (jak autorka uvádí na s. 22)?

- 2) Je asimilace znělosti typu *zpjexají*, o které autorka píše na s. 33, vůbec technicky možná? Pokud ano, jak si autorka vznik této asimilace (resp. důvody pro její udržování) představuje?
- 3) Jsou v autorčině materiálu nějaké doklady toho, že asimilace znělosti $k > g$ (o ní na s. 36) probíhala také jinde než v lexémech *kdo*, *kde*, *kdy*?
- 4) V jakém lingvistickém zdroji je možno poučit se o skloňování lépe a důkladněji než v *Pravidlech českého pravopisu*, které autorka cituje na s. 42?

Po stylové stránce má práce některé nedostatky. Textu zbytečně škodí také to, že autorka při citování jednotlivých slov ze svého materiálu a též při uvádění fonémů apod. užívá kurzívy značně nesystematicky.

Se zřetelem k některým výše uvedeným kladům práce T. Andělové navrhuji v této části obhajoby hodnocení **D**.

V Olomouci dne 11. ledna 2017

PhDr. Ondřej Bláha, Ph.D.